

POBUDZENIE (45) *sb n*

-enie (45), [-enie].

o oraz pierwsze e jasne, w końcowym e wahania.

sg *N* pobudzenie (21); -é (1) *Calep*, -e (1) *OpecŻyw*, -(e) (19). ◇ *G* pobudzenia (11). ◇ *D* pobudzeniu (8). ◇ *A* pobudzeni(e) (2). ◇ *I* pobudzeni(e)m (2) *BudNT*, *ActReg*, pobudzenim (1) *HistJóz*.

Składnia przydawki dopełniającej równoznacznej z dopełnieniem sprawcy: pobudzenie od kogo (1).

SI stp notuje, Cn brak, Linde XIX w. s.v. pobudzić.

1. *Nakłonienie, zachęta, namowa (do dobrego lub złego); commotio, impulsus, instinctus Mącz; incitabulum Calep* (24) : *WróbŻółt* 94/8; *Impulsus, Pobudzenie/ Dodanie chuci. Mącz* 287b, 234c, 415b; że w Nowym zakonie/ nie rofkázuie [*Pan*] ofiar pozwirzchnich/ ktore mogą być chocia w fercu nie będzie żadnego od Duchá ś. pobudzenia. *WujJudConf* 237; *Calep* 520b.

pobudzenie ku czemu (8): *OpecŻyw* 32v; *PatKaz III* 133v; Czemu kwalny ímak czyni dobre pobudzenie ku iedzeniu. *GlabGad* C7; *WróbŻółtGlab* A4; *LubPs* F4 *marg*, N3 *marg*; Temi ták bárzo miłemi namowámi Iudařzowemi [*tj. Judy Machabeusza*]/ ku pobudzeniu pilnieyszemu ku cnoćie/ y ku dodaniu fercá dobrego ludziam młodym będąc vtwierdzeni/ vmyflili żadnych obozow nie íthánowić *BibRadz* 2.*Mach* 15/17; *WujJudConf* 190v.

pobudzenie na co (1): o ktorychże [*rozumnych paniach*] [...] xięgi polłkie będą wydane ku pociefze y ku pobudzeniu na cznoti dobre *GlabGad* A2v.

pobudzenie czym (1): *LatHar* 232 *cf W* *przen.*

pobudzenie czyje [= *kogo*] [*w tym: G sb* (3), *pron poss* (1)] (4): Theřz przeto [*anioł to uczynił*] dla pobudzenia nařzego ku naboženřthwu *PatKaz III* 133v; Oto iuř nie dáleki czás do przyřcia Kriřtuřá mego/ áby mi był íprawcą ku pobudzeniu narodow *RejPos* 58; *LatHar* 232. *Cf pobudzenie czyje przeciw komu.*

pobudzenie czyje [= *kogo*] *przeciw komu* (1): Dawa znác iáko lud then pogánřki [= *etiopski*] był prędku ku pobudzeniu/ Ařsyryánow y Egipcyánow przeciw Bořemu [= *izraelskiemu*] ludowi. *BibRadz* I 361a *marg.*

Ze zdaniem przydawkowym dopełniającym (1): W tym thu Přalmie obacřymy. I. Pobudzenie ábychmy z wiárą modlithwy řwe íprawowáli. *LubPs* F4v *marg.*

W charakterystycznych połączeniach: pobudzenie częste, dobre, pilne, srogie; pobudzenie Ducha Świętego (od Ducha řw.) (2), *Pana Boga, papieskie, szatańskie; pobudzenie narodow; pobudzenie ku cnoćie (na cnoty)* (3), *ku dobremu żywotu, ku jedzeniu, ku modlitwam, ku nabořenřstwu* (2), *ku przyřciu ewanjelijej, ku řluchaniu; pobudzenie przeciw bořemu ludowi; sprawca ku pobudzeniu.*

Szereg: »natchnienie i pobudzenie« (1): a tedy znatchnyenya y pobudzenya ducha řzwyętego Wzyřł řymeon [...] ty křyęgy yzayář proroka ku czczyenyu lekczyey *PatKaz II* 60.

Wyrażenia przyimkowe: »z pobudzenia« [*czyjego; w tym: G sb* (2), *ai poss* (1)] (3): *PatKaz II* 60; *BielKron* 223v; iř comkolwiek tu piřář/ pořzło to nie [...] z cudzego podánia [...] Alem to vcřynił naprzod z iákiegoř pobudzenia Páná Bogá řwego *PowodPr* 84; [řgdyby řie przyřrafiło [...] řeby

człowiek wierzący/ łpobudzenia Szatańkiego/ y ciała łwego/ w iawne a wiadome grzechy vpadł/ przed fię ta wola y rołkazanie Boże iest/ ażeby [...] *UstKościel* 50].

»za pobudzeniem [czyim]« (2): Bo Anánias nie duchowi świętemu ale ducha świętego kłamał/ gdy fię takim być pokázował/ iakoby ducha ś. miał y zá iego pobudzeniem dworzec przedał. *BudNT przedm c; ActReg* 42.

W przen (1) : niechay będzie [serce moje] pieczęćiami opátrzone/ z łtrony częłtego dułze moiey/ boiáźnią twą przerázenia/ álbo miłością twoią Bołką pobudzenia *LatHar* 232.

2. *Wywołanie, spowodowanie czegoś; też: wzmożenie; provocatio Vulg* [w tym: czego (13)] (14) : widząc brácia iego iż go [Józefa] ocyec więcey miłował nád yne/ nyenawidzieli go [...]. Przydáło fie yż łen powieđał brácyęý fiwey ktory był pobudzenim wyęłłsey nyeprzyáźni *HistJóz Av; FalZioł* I 81d, 127a, V 27; Pobudzenye wiáry kthore przypada z rołpámięthywánia pirwłzych dobrodzieyłtw *LubPs Fv marg; Leop Hebr* 10/24; *BielKron* 192; *Mącz* 443d; *BiałKat* 218v; což roznego od tego źwierzęćią czynią oni/ ktorzi dla pobudzenia ku iedzeniu chęći [appetitus excitandi]/ lekárłtwem wytráćią to/ co było nowem pokármom y trunkom mieyłce záłtąpiło *ModrzBaz* 52v; [Ku pobudzeniu małżeńłtwá/ ieść naśienie [pokrzywy] z żółtkami iáiecznémi *UrzędowHerb* 314b].

pobudzenie czemu [= czego] (1): Pokrzywa ma w łobie wietrzność ktora łłuzi ku pobudzeniu cielełnym chciwołciam *FalZioł* I 152c.

pobudzenie komu (3): Też iest dobry balsam [...] na pobudzenie przyrodzoney niemocy paniam *FalZioł* I 22b, I 81b, V 87.

W charakterystycznych połączeniach: pobudzenie chciwołci cielesnej (cielesnym chciwołciam) (2), chciwołci (chęći) ku jedzeniu (2), dobrych uczynkow, miłosci, nieprzyjaźni, przyrodzonej rzeczy (niemocy, choroby) (4), walki, wiary, wielkich rzeczy, złołci; pobudzenie białym głowam, paniam (2); balsam ku pobudzeniu, lekarzstwo.

3. *Sygnál do walki [ku czemu] (1)* : Kolumbus chcąc ie [tubylców] Muzyką rychley vkroćić/ kazał łpiewáć/ thrábić/ ná piłzczáłkach piłkáć. Oni mniinájąc by tho ku bitwie pobudzenie było/ vćiekli. *BielKron* 443.

4. *Stan podniecenia, wzburzenie; passio animae BartBydg; impetus, incitatio, irritamentum, irritatio, paroxismus Mącz* (6) : passio animae, sklonnoszcz, pobudzenye, namyáthnoszcz, zasmáczenye *BartBydg* 108b, 1, 108b; *Mącz* 174d, 281a.

pobudzenie czego (1): *Mącz* 295d cf *Szereg*.

Szereg: »poruszenie a pobudzenie« (1): Impetus animi, Porułzenie á pobudzenie vmyłłtu *Mącz* 295d.

Synonimy: 1. natchnienie, podburzenie, poduszczenie, podżoga, poruszenie, przyłudzenie, przywod;
4. poruszenie, skłłonosć, wzruszenie.

Cf **POBUDZIĆ**